2025年10月23日 星期四
责 编:莫耐兴 杨益棋 二 审:李 冰 美 编:周利平
贵州民族报

"Zeil Lail Liix Youc Senl Xaih" Senl Wangc Kgangl——
"Weex Lail Senh Taip" Xih Biinv "Jeml"

"最佳旅游乡村"黄岗村——
"生态经"能生"金"

□ 明 雪

10月17日，黔东南州黎平县黄岗村入选2025年第五届联合国旅游组织"最佳旅游乡村"，成为贵州省首个获此殊荣的乡村。该奖项自2021年发起，围绕文化自然资源、文化资源传承传播、经济和社会可持续性、环境可持续性、旅游潜力与发展等9个领域进行评分。

"稻在水中长，鱼在稻下游，鸭在禾间走。"这是黄岗村传承的"稻鱼鸭复合农业系统"，它不仅是"全球重要农业文化遗产"，更是村民口中"能生金的生态经"。

每年插秧季，村民先往田里放养鱼苗，待鱼苗长壮再添雏鸭。无需农药化肥，稻、鱼、鸭自成闭环。环境可持续性发展既守住了绿水青山，又保住了舌尖上的原味。

如今，村里将这份"生态家底"转化为富民产业，打造以香禾糯、稻田鱼、咸鸭蛋、香禾糯酒为核心的特色旅游产品矩阵。其中，全村3000余亩香禾糯年总产量达87万斤，带动户均年增收超1.17万元；2500余亩稻田鱼养殖与4000余枚咸鸭蛋腌制产业，进一步增加村民收入。

同时，黄岗村发展稻田抓鱼、香禾糯采收等农耕文化体验项目，让农业资源变成旅游产品。就连侗族传统禾仓也被赋予新价值，改造为保留"外观挂稻穗"文化景观、融入现代化设施的"禾仓宿集"品牌民宿，成为游客打卡的热门地。

不仅如此，村里还投入东西部协作235万元资金和乡村振兴资金建成1000亩茶叶基地，投产后年产值预计达500万元；50亩韭菜田让村民户均年增收300元。开发"春采茶、夏摸鱼、秋打禾、冬酿醋"四季农事体验项目，推动传统农业向观光农业、体验农业转型。

依托文化旅游优势，黄岗村吸引不少青年返乡创业。"村寨交通便利，旅游发展也越来越好，这几年的游客也变多了。"村民吴德珍看准机遇，返乡开了一家"黄岗客栈"，成为全村第一家特色民宿，如今年均营业额超10万元。

黄岗村还设立"直播助农示范村创客基地"，通过直播带货推广农特产品，传播侗族文化，形成"线上引流+线下体验"氛围，让可持续发展的活力不断涌动。

10 nguedx 17,Qieenc Dongh Nanc Zouh Ngox Kuaip Xeenp Senl Wangc Kgangl xe-enx laos nyinc 2025 jih ngox gail lieenc hoc gueec liix youc zux zic" Zeil lail liix youc senl xaih",wenp Guil Zouh jagc jih edl aol lis guanl naih diih senl xaih. Jangx naih dah 2021 nyinc qit, dah wenc fap zil ranc zih ye-enc、wenc fap zih yeenc conc cenc conc boh、jenh jil nyimp seep fuip kox cic xup xenp、fanc jenl kox cic xenp、liix youc qeenx liic daengh fac zanx jus jagc lienx youc naih map pienc fenh.

"Oux nyaoh aox naemx xunv, bal nyaoh dees oux wuic, bedl nyaoh dal oux qamt." Naih jangs senl Wangc Kgangl saemh conc dos saemh map diih "oux bal bedl weex laot diih nongc nyeec xip tongx",maoh eis laot jangs "qeenc qouc zongl yaol nongc nyeec wenc fap yic canx",buh eeengv jangs aox ebl nyenc daol " biinv jeml diih senh taip jenh".

Nyinc nyinc touk xebc laemp yav, nyenc daol songk lagx bal laos yav dah unv, gas lagx bal mags nyil siip songk lagx bedl. Meec douh dos ems sat nuic dos maoc gax, oux、bal、bedl ags daengl baengh wenp lail. Fanc jenl kox cic xip fac zanx meec guangh xut lis jenc sup naemx lup, eengv douv ebl jil daol meec biinv.

Xenh naih, aox senl xaih deic jagc "senh taip dingv yanc" naih biinv wenp nyenc daol lis janl lis daens canx nyeec, weex ugs oux lail dangl、geiv bedl yibs、kuaot oux lail dangl weex gaos diih teec seec liix youc canx pienc daengs naih daengs jav. Il naih, daengc senl 3000 dah moux oux lail dangl meix nyinc tanp lis 87 weenh jaenl, daiv ugs meix yanc nyinc jenh gungc xup lis 1.17 weenh kuaik sinc; 2500 dah moux yav sangx bal nyimp 4000 dah jagc geiv bedl yibs canx nyeec, douv nyenc daol xup lis eengv gungc.

Hap naih, senl Wangc Kgangl fac zanx yav oux sabp bal、tanp oux maenv nongc genh wenc fap xangp muc dos gkeep kgags neip miac weex, aol nongc nyeec zih yeenc biinv wenp liix youc canx pienx. Lieenc sox oux aov jah suh lis yil yil meik, gaix wenp meenh "mangv nugs xaengp oux" diih wenc wap jenx gonh、yongc laos xeenp dail fap seec sih laos aox "sumx sox nunc nyaoh" pienx paic doiv nagp, weex wenp doiv nagl dos ny-enc map liix youc jah peec zaol.

Meec guangh weex naih, aox senl eengv songk 235 weenh kuaik sinc dongh xih bul xeec zoc daengh xangh cenh zenx xenh zih jenh weex wenp1000 moux dih miac xeec, dax sonk weex wenp meix nyinc lis 500 wanh kuaik sinc; 50 moux yav ngaemc douv nyenc daol meix yanc nyinc gungc 300 kuaik sinc. Weec wenp "nyanl xenp yagl xeec、nyanl hak sabp bal、nyanl sup tanp oux、nyanl dongl xeeup kuaot" daih nyinc daih nguedx nongc sih xangp muc dos gkeep kgags neip miac weex, deic conc tongx nongc nyeec biinv wenp gonh guangh nongc nyeec、tiix nyeenl nongc nyeec.

Baenh wenc fap liix youc benh lail naih, oil lagx liix senl Wangc Kgangl xonv map yanc daengv eel. "Senl xaih tongh kuenp lail qamt, liix youc fac zanx yah weex yah lail, mieengc nyinc naih egt map heengk senl buh biinv jungh gungc lax." Nyenc aox xaih Wuh Deec Zenh nuv douh xic lail, xonv map yanc weex "Wangc Kgangl Keet Zanl", jangs aox xaih teec seec mienc suc naenl yanc daih edl, naih meix nyinc xup lis 10 weenh kuaik sinc.

Senl Wangc Kgangl eengv lis "zic boh juv nongc sil fanp cenh cangp keet jih diil", yongh zic boh daiv kuak saip eep wox nongc canx pienx aox senl naih, conc boh wenc fap gaeml, weex wenp jagc fenp weic "xeenp sangp yenx liuuc + xeenp xap tiix nyeenl", douv kox cic xip fat zanx meix soh xeengp naih meenh biiul piagt piagt.

（来源《贵州日报》 翻译：潘瑞 译审：潘永荣）

双语新闻
侗文·汉文对照

Bail xunz Jeemh Dah Majlinj
走进马岭河峡谷

有外地朋友问我："到黔西南，最有意思、最令人遐想、最值得一游的是什么地方？"我都会毫不犹豫地答道："马岭河峡谷！"

进走马岭河峡谷，我想不必去太多地寻找赞美她的词汇，只须让峡谷深处悠悠飘来的凉风吹拂着，让飞流直下的瀑布溅湿着，让迷乱的眼睛惊呆着，让狂想的嗓子在滔滔的浪声中沉默着，让脚步轻得不能再轻，任蝴蝶与鸟儿在峡谷上下左右的丛林和花丛翻飞，什么也别想，什么也别说。

走进马岭河峡谷，只须带一双锐眼、一脸真诚、一腔诗情，在峡谷与河流之间流连忘返，只须在山与峡与水结亲结缘，忘却身外的一切，任双脚落地生根，然后在峡谷瑰丽的传说中吸足世间的至善至美，让身心异香弥漫，远离世故，重塑成熟。

深入马岭河峡谷，任心漂流，不必解缆问桨，脚停何处，心与家便在何处，水流到哪里，人生之路就在哪里。静静地伫立着凝视吧，峡谷千仞的壁崖会给你一副不屈的傲骨。悄悄地深思吧，峡谷涛涛的瀑声里会给你无穷的幻想，任你对自然的无比憧憬在豪迈与沉郁中纵横驰骋，直至地老天荒。

亲近马岭河峡谷，静静地与自然幽会，任温馨的肌体，无羁地畅笑，情爱的芳香在烟霭的缭绕中变成峡谷悬崖中的一株植物，碧绿的或枯黄的，鸟鸣与涛声便永不消失，歌声与笑声便会绵延不绝。

融入马岭河峡谷，是一种诱惑，一种企盼。走近她，一个眼神，一句祝福，相聚再长，也觉太短，唯有独撑孤舟，默默相对，让美丽和忧伤别在沉醉中醒来，让亘古的许诺由苦吟走向无声，把山水与历史，把童年与幻想，把生命与岁月融进纤夫号子里再不回头。

凝视马岭河峡谷，峡谷中的任何一潭碧水，就是一双清澈透明的眼睛。在峡谷的任何一处，别对生活说三道四，因为我们已成了峡谷的风景。在峡谷，心在狂欢，人在释放，在她的怀里是人神交融，时空腾飞。在峡谷，心的狂跳是天然秩序，情的释放是天赋的人格，让我们在静谧的月夜，接受她的涛声与浪声的洗礼与熏陶，静静地做一个梦，殷殷地痴盼着。

Lix woisjis beangzroh hams gul: "Dangz Qianfxiynanf,banz yiqsiy nanx,haec wenz ndi-abtlaangh nanx,xunz daaus miz qyans nanx deengl jiezlaez?" Gul xih ndiabt doc miz yungh ndiabt nauz haec deel:"Jeemh dah Majlij !"

Bail xunz jeemh dah Majlinj,gul neh miz haaus nauz bail ral jiclaail jiclaaih ndanl sel hanh deel,maaicdoh haec deenh jeemh bol lag gaais rumz naaih naaih bos mal deel rumh ndaanglgaus,haec duangs ramx mbinlmbaangs mal lac deel sonl lubt ndaanglgaus,haec dalwal dalweengh luzliz ies,haec saailhoz jaiz xeengs hingl hoongz deel qyus ndael hingl ramx laanghlaangh deel ndamxrig,haec qyaamsdinl mbaul dangz xood,xaanghis duezmbax riangz duezrog mbinlgvax bail jeemhbol baaihgenz baaihlac baaihsoix baaihgvaz ndonglfaix ndongl-wal,geacmaz doc myaec neh,geacmaz doc my-aec nauz.

Bail xunz jeemh dah Majlinj,maaic doh ndaix dez dois dalndoongs ndeeul,mbael nac guehxinl ndeeul,ndanl xel guehbic ndeeul,qyus jiez jeemhbol riangz dahlail deel laauh bail lumz daaus,maaicdoh qyus bol ndix jeemh ri-angz ramx gueh xinl reeux mingh,lumz gaais roh ndaangl gueh xaiz,xaanghis soongl dinl di-ab rih os rah, daauslangl qyus jiez haausreeuz luamcmais jeemhbol deel xux leeux gaaisndil gaaisluamc ndaelbeangz,haec ndaanglgaus saml-gaus soil hooml mbinlmbeex,miz neh laix-beangz,gueh sug banz mos.

Ndoonx bail deenhlag jeemh dah Majlinj, xuangs xel lail dah,miz xac nyiangl xah ral baaux,dinl dangx jiezlaez,xel ndix raanz xih qyus jiezlaez,ramx lail dangz jiezlaez,ronl xeeuhwenz xih qyus jiezlaez.Ndunl ndamxndamx liec ndamxnndamx bai,jeemhbol daadtrinl daux mbenl deel rox haec mengz jas ndaanglndos miz uns ndeeul,ndiabt ndil ndiabt ndamxrig bai,hingl ramxdogtdaadt jeemhbol mbinlmbaangs miz dangx deel rox haec mengz ndiabtneh miz xood,xaanghis mengz dez samllaangh noz xelgauz dois gaais gahbanz jingsxinl bail henc bail waangl dangz xood, dangz gus bol daail mbenl lamx deel.

Bail namz jeemh dah Majlinj, ndix gaais gah banz dungxxabt ndamxndamx,xaanghis ndanlndaangl raucrumh,reeulraangx miz laamh, soilhooml xelngaais qyus ndael labtmos humx-hoh bians banz gol nyal jeeuh bol ndeeul,lo-gyeeul nozxih heencroz,rog rianh ndix ramx hoongz miz rox dangx naaus,hingl weanl ndix hingl reeul xih miz rox byag naaus.

Gaabt bail jeemh dah Majlinj, deengl gaais naauhngaeh ndeeul,gaais guehmeangh ndeeul.Bail namz deel,baiz dalxeeus ndeeul, xonz haausndil ndeeul,bungz qyus saauh naanz, yieh lumc gus ndeeul,gah ndaix gah gaaul ruez ndeeul,dungxdois ndamxndamx ,haec ndanl luamc riangz ndanl ruangh myaec dais ndael ngaehlag deel xinh daaus,haec gaais xonz guehbanz xeeuhgoons deel bians rol-naanh gueh ndamxrig,aul beangz bolramx ndix xeeuhgoons,aul xez lixnis ndix ndiabtlaangh,aul minghwanl ndix bilndianl bailxos ndael bic buxxaauhruez miz daaus.

Dal lius jeemh dah Majlinj,idt ndanldamz yeeullog ndael jeemhbol laez,doc deengl dois dal saelsas roonghndoongs ndeeul.Qyus daangs jiez ndael jeemhbol,doc myaec dois ndianln-gonz nauz saaml lenh sis,maaihnoz rauz doc banz gaais yiangh jeemhbol nix ies.Qyus jeem-hbol,xel aangslaangh, ndaangl xuangsnagt,qyus rungc deel xih banz wenz reeux xiex,mbinl henc bail mbenl.Qyus jeemhbol,ndanlsaml sans hanl deel xih deg gaais lih gah banz,ndanlxel xuangslaangh deel xih deg gaais wenz gah os, haec rauz qyus henz os roonghndianl byagrig deel, xux ndaix gaais soonllaix riangz gaais uesxel hingl ramxlaangh ramxlail deel, gueh mbangx bazhenz ndeeul ndamxndamx,lamcsaml meangh raex.

（来源：牧之诗文集《心灵的河流》 文：韦光榜 翻译：毛玉强 译审：王正直）

文学欣赏
布依文·汉文对照

Naix Not Dol Yongx Jus Jox Hvib
军民同心

红军来到黔东南剑河之前，敌人就把剑河城关的水碾全部破坏，企图使红军无法加工谷物。但敌人的阴谋并未得逞，碾子破坏了，群众就自主修复；碾子修复后还不够用，群众就借给砻子；砻子不够，就借给磨子；人手不够，群众就来帮忙，城里几乎家家户户都来帮红军磨谷子。

不少群众还给红军筛米，如老西街的吴朝英老太太，热情地帮助红军筛米，红军非常感谢，给她三升米作报酬。苗族老人钱金凤过去生活困苦，红军经常到她家嘘寒问暖，后面还分给她不少的东西，当需要人砻谷子时，她动员了全家和左邻右舍的妇女前去帮忙，前后共五天之久。

每天吃饭时，红军都给他们送来大盘的肉食，表示酬谢。因送的饭菜太多，每天都吃不完，钱金凤便想让红军少给一些，可是红军不同意，反而劝说："你们太辛苦了，应该多吃点，实在吃不完，就当中餐嘛。"钱金凤感动地说："感谢你们，想得周到。"苗族老人刘老娥也动员了一批妇女，如李老班、李老仰、李老闷等共数十人，帮助红军磨谷子。

Hongf Jenb lol leit Gud Ngul bangf gid denx,dol naix yangf ghax baib naix lol ait Gud Ngul bangf dol jel nix hsaid bal jul,sangx ait Hongf Jenb ax maix ghab jit lol nix hsaid.Ait nend seix hul,dol naix bal naix yangf bangf dol khangd niangs yangf seix ax dot xend, laib nix hsaid bal mongl yangx,naix not ghax nongf mongl qet; Laib nix hsaid qet vut yangx dail ax ghot hxad, dol naix not ghax tub baib laib jel; Dol jel ax ghot,ghax tub bab laib mus; Dol naix ax ghot,naix not ghax dax des nenx dol ait ghab lob bil,diub yis bangf dol naix not,zaid zaid sail dax des Hongf Jenb nix hsaid.

Seix maix naix not lol des Hongf Jenb hxab hsaid,diub ghab pit jes bangf dail wuk Wuf Caof Yenb, ghangb hvib hvib lol des Hongf Jenb hxab hsaid, dol Hongf Jenb seix bod hfut nenx bongt,baib nenx bib hxenb hsaid ait seix gheb,dail wuk Hmub Qeef Jenb Fongd gid denx ib sangs naix seix hxat dad, Hongf Jenb lol leit yangx, xangf xangf leit nenx zaid nais dad nais laid,dangl ghangb diangd hfenb diot ne-nx ib nenk hmub jangd,hnangd hot ne-nx dol dlak naix dod hsaid,nenx ghax gol ib zaid naix dax mongl,sail gol ob pit bangf dol jib mais dax mongl des nenx dol ib gid ait,dangl hfud dangl ghangb maix zab hnaib gid dad.

Hnaib hnaib nongx gad bangf xangf id,dol Hongf Jenb sail hsongt ib dliab ngix hlieb hlieb diot nenx dol nongx, dad lol tit bod hfut dol naix not bangf ghab lil.Bangs hsongt dax dol vob dol gad not bongt,hnaib hnaib sail nongx ax jul,dail Wuk Qeef ghax hot dol Hongf Jenb xus bib nenk;Ait nend dol Hongf Jenb dot zongb nax,diangd hveb hot: "Mangx jul ves bongt wat yangx,nongt nongx not nenk,jus deix nongx ax jul, ghax ait gad hnaib nongx mangf." Dail Wuk Qeef dlod eb nax eb mais hmat hot;"Mangx vut bongt wat,nenx tongb nos sos bib." Dail wuk Hmub Liuf Laox Ngof seix gol dax dol jib mais not not, liek Lix Laox Baib,Lix Laox Niangx,Lix Laox Mend bax linf maix juf not laix, lol des dol Hongf Junb mus hsaid.

（来源《多彩贵州的红色记忆·黔东南篇》 翻译：张明宇 译审：张 成）

红军故事
苗文（中部方言）·汉文对照

[illegible]
稻草、煤炭和豆子

从前，有个村庄里住着一位贫穷的老太婆，她摘了一碗豆子准备放在罐里煮。她拿了一把稻草准备往灶里生火时，有一根稻草滑落在地；她把豆子倒进罐里时，有颗豆子也落到了地上；一会儿，灶里有一块烧红的煤炭也跳了出来。煤炭、豆子和稻草聚集在一起。稻草开口道："亲爱的朋友们，你们从哪里来？"煤炭回答："我幸亏从火里逃了出来，如果我不拼命逃脱，一定会被火烧成灰。"豆子说："我也幸好落在地上，如果老太婆把我放到罐子里，我就会被她煮成粥，和我的同伴一样。"稻草说："难道我的命运还好一点吗？我所有的兄弟们，都被老太婆丢到火里，变成烟飘走了，她一下拿起六十根稻草，把它们送进火中，我幸好从她的指间滑落，逃过一劫。"煤炭说："我们现在应该怎样办呢？"豆子说："我们都非常幸运，没有被烧死，应该团结起来，做最好的伙伴，一起逃到别处去，免得又遭到不测。"

这个建议很快得到认可。它们一起来到一条小河边，发现没有桥，不知道怎样才能过河。稻草想到了一个好办法，说："我躺在河面上搭桥，你们可以从我身上走过去。"说着稻草将自己身体横搭在河面上。煤炭胆子小，但性子急，它战战兢兢的在稻草桥上小步急走，走到桥中段，听到河里的流水声，它害怕极了，不敢再向前迈步。于是它那燃烧着的身体把稻草点燃并烧成了两段，与稻草一起沉到河里去了。煤炭嗤的一声便死了。豆子性子慢，还留在这边岸上。它看到两位朋友都不小心沉到河里，庆幸自己没有上当，于是笑得前仰后合，一不小心把肚皮笑破了。幸好正巧有个裁缝在河边休息，裁缝很同情它，拿出针线帮它把肚子缝合。因为裁缝用的是黑线，从此，"黄豆家族"成员的肚子上都有一条黑缝。

[illegible]

[illegible]

（来源《格林童话全集》 翻译：李婷 译审：罗德显）

寓言故事
彝文·汉文对照